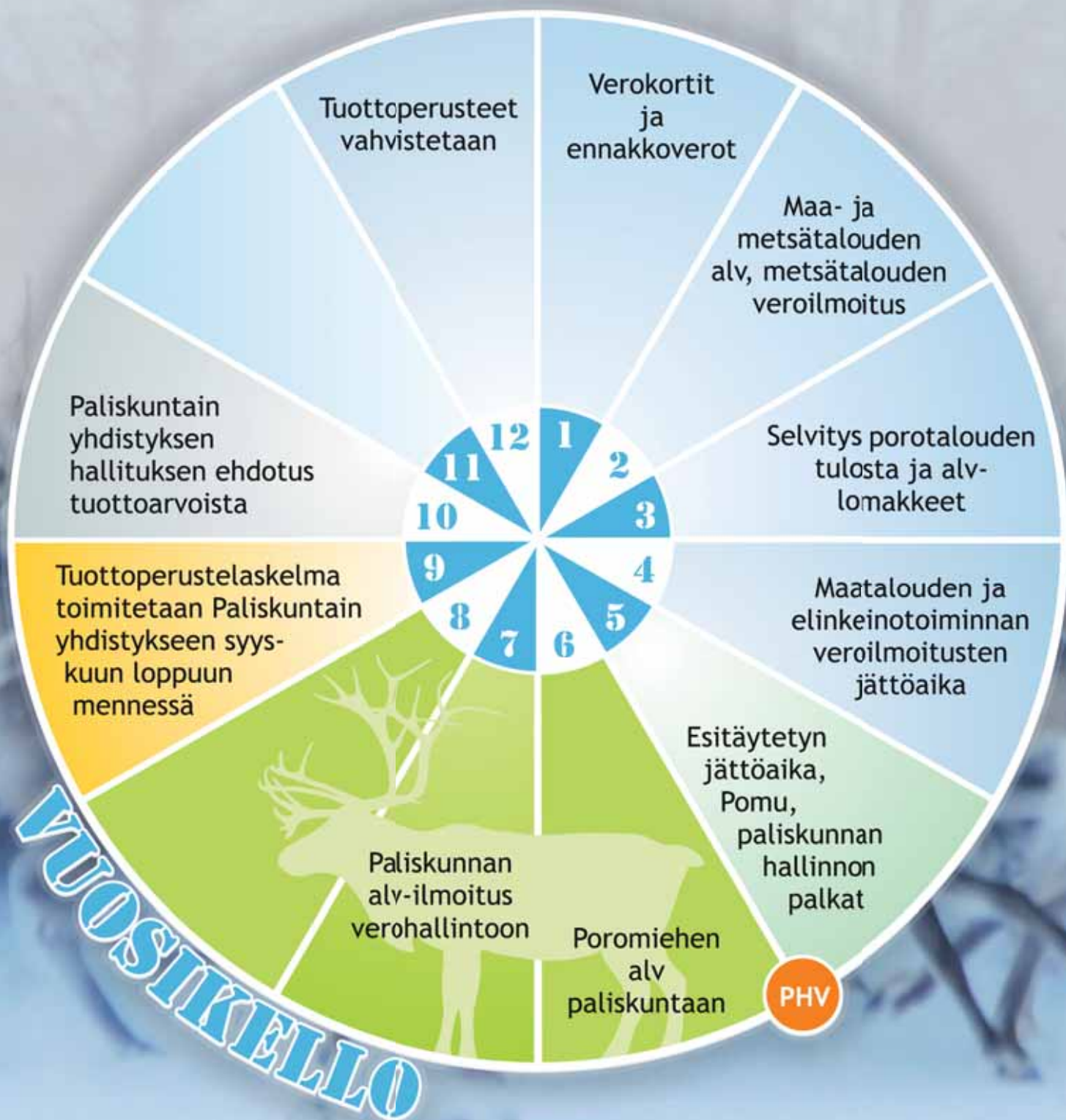

POROVEROTUS TUTUKSI

Sisällys

1. Poromies-näkökulma	4
1.1. Puhdastuotto	4
1.2. Porotalouden ansio- ja pääomatulo	5
1.3. Porotalouden ennakoverot	6
1.4. Selvitys porotalouden tuloista	6
1.5. Mitä poromiehen tulee tarkistaa ja korjata esitetyyn veroilmoitukseen?	7
1.6. Mitä ei ilmoiteta esitetyssä veroilmoituksessa?	7
• Tulot	7
• Vähennykset	7
1.7. Miten poromiehen tulee toimia, jos harjoittaa porotalouden ohella muuta toimintaa?	7
• Maatalous	7
• Metsätalous	8
• Elinkeinotoiminta	9
• Porojen vuokraus	9
• Maataloustoiminnan tai elinkeinotoiminnan tappion vähentäminen porotalouden pääomatuloista	9
1.8. Henkilökohtaiset menot, omat elantomenot	10
• Porokilpailut	10
1.9. Porotalouden aloittava poromies	10
1.10. Porotalouden lopettaminen	11
Poroverotus-pelilauta	12
2. Porotalouden arvonlisävero	14
2.1. Oma käyttö	15
2.2. Laskumerkinnät	15
2.3. Ajopäiväkirjat	16
2.4. Poronhoidon kaluston hankinta ja käyttö	16
3. Paliskunta-näkökulma	17
3.1. Tuottoerustelomake	17
3.2. Talkoopäiväkirjat	17
3.3. Veroilmoitus arvonlisäverosta	18
3.4. Paliskunnan vastuu arvonlisäverotuksessa	18
3.5. Tulorekisteri vuodesta 2019 lähtien	18
Poroverotus-pelin säännöt	19
Y3-lomakemalli	21

JOHDANTO

Tähän oppaaseen on koottu perustietoa porotalouden verotuksesta ja esimerkkejä arkipäivän poroverotuksen kysymyksistä.

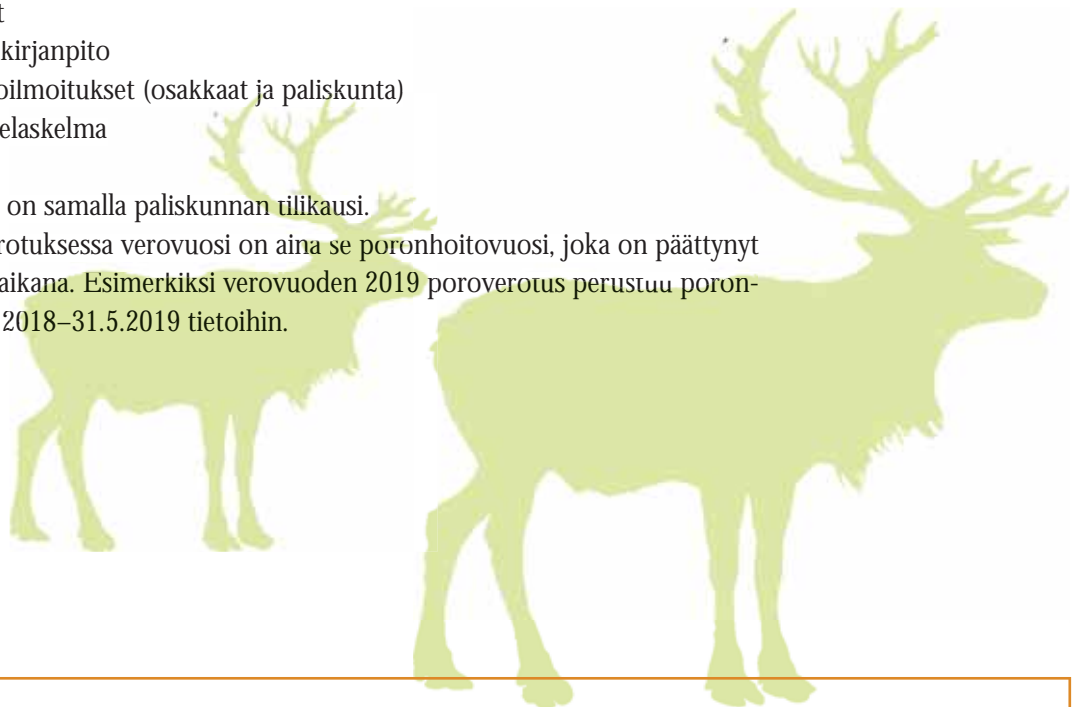
Poronhoitoalue on 36 % koko maan pinta-alasta, alueella on noin 200 000 poroa. Paliskuntia on 54 ja poronomistajia 4 394 (2018). Porotalouden harjoittamista säätelee poronhoitolaki. Porotalouden verotuksesta on säädetty tuloverolaissa ja arvonlisäverolaissa. Porotalouden verotus perustuu paliskuntakohtaisiin tietoihin ja paliskunta-kohtaisesti arvioituun keskimääräiseen puhtaaseen tuottoon. Arvonlisävero on tullut porotalouteen EU:n myötä vuodesta 1995 alkaen. Arvonlisäverotuksessa paliskunta ja sen kaikki osakkaat eli poronomistajat muodostavat paliskuntaryhmän, joka on yksi verovelvollinen.

Porotalouden verotuksen keskeiset tietolähteet ovat:

- ajopäiväkirjat
- työpäiväkirjat
- rakennusten, koneiden ja laitteiden hankintamenojen lisäysten, vähennysten ja poistojen seurantajärjestelmät
- poroluettelot
- paliskunnan kirjanpito
- arvonlisäveroilmoitukset (osakkaat ja paliskunta)
- tuottoerustelaskelma

Poronhoitovuosi on samalla paliskunnan tilikausi.

Porotalouden verotuksessa verovuosi on aina se poronhoitovuosi, joka on päättynyt kalenterivuoden aikana. Esimerkiksi verovuoden 2019 poroverotus perustuu poronhoitovuoden 1.6.2018–31.5.2019 tietoihin.

Oppaan on kirjoittanut Päivi Ylitalo yhdessä Paliskuntain yhdistyksen kanssa. Kansi ja grafiikat Aarre Jortikka. Opas on tehty Parasta poroa -koulutushankkeessa. Hanke on rahoitettu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020.

1. POROMIES -NÄKÖKULMA

1.1. Puhdas tuotto

Tuloverolain 44 §:n mukaan porotaloudesta saatua tuloa on se puhdas tuotto, jonka porotalouden arvioidaan poronhoitovuonna keskimäärin paliskunnassa tuottaneen vuotta vanhempaa poroa kohti. Paliskunnan porotalouden puhdas tuotto saadaan, kun paliskunnan ja poronomistajien tulot ja menot lasketaan yhteen (paliskunnan kirjanpidosta saatavat tiedot ja poronomistajien henkilökohtaiset porotalouden tulot ja menot poronomistajien arvonlisäveroilmoituksista). Tuottoerusteiden laskennassa tuloista ja menoista käytetään arvonlisäverottomia summia.

Tuottoerusteiden laskennassa otetaan huomioon muun muassa nämä tulot:

- ostoliikkeille myydyistä poroista saadut tulot
- poronlihan suoramyynnistä saadut tulot
- poronomistajien itse käyttämän poronlihan, sarvien, taljan ja muiden poronosien arvo
- liikennevahingoista saadut korvaukset
- petojen tappamista poroista saadut korvaukset
- eläinperusteiset tuet, jotka on maksettu poroista paliskunnan osakkaille
- muut tuet, jotka on saatu porotalouden harjoittamista varten
- muut paliskunnan kirjanpidossa käsitellyt tulot.

Tuottoerusteiden laskennassa otetaan huomioon muun muassa nämä menot:

- porojen tarhaus- ja ruokintakulut
- porojen merkintä- ja myyntikulut. Jos merkintää ja myyntiä tehdään talkoilla, kuluista pitää olla työntekijäkohtaiset työpäiväkirjat.
- moottorikelkkojen ja mönkijöiden sekä muiden porotaloudessa käytettävien koneiden käyttökustannukset ja hankintamenojen poistot
- porotalouteen liittyvät pienhankinnat, esimerkiksi työvälineet ja varusteet
- eläinlääkinnän kulut
- porotalouteen liittyvien rakennelmien rakentamiskustannusten poistot
- autokulut sellaisista porotalouteen liittyvistä työmatkoista, joita paliskunta ei korvaa
- kulut, jotka aiheutuvat osallistumisesta paliskunnan kokouksiin.

Poronomistajakohtainen verotettava tulo saadaan, kun paliskunnan puhdas tuotto €/lukuporo kerrotaan poronomistajan lukuporomäärällä. Näin yksittäisen poronomistajan verotettava tulo määräytyy koko paliskunnan yhteisten tulojen ja menojen perusteella.

Eri poronomistajat eivät kuitenkaan teurasta ja myy porojaan täysin tasaisesti, joten keskimääräinen nettotulos ei vastaa täsmälleen kunkin poronomistajan yksilöllistä porotuloa vuosikohtaisesti. Nämä seikat on pyritty ottamaan huomioon lopullista verovuoden porotuloa vahvistettaessa seuraavilla laskentasäännöillä: kolmen poronhoitovuoden keskiarvolla, kohtuullistamisella ja vähimmäistuotolla.

Vuotuisen vaihtelun tasoittamiseksi porotalouden verotettava tulo lasketaan valmisteluvaiheen lopussa kolmen viimeksi kuluneen poronhoitovuoden nettotuloksen keskiarvona. Saatu keskiarvo kohtuullistetaan vielä kertoimella 0,8, jolloin voidaan olettaa, että pääosa poronomistajista on voinut saada tuottoerusteen osoittaman porotuoton. Jos porotalouden kolmen vuoden kustannukset ylittävät tuoton määrän (kun laskelma osoittaa paliskunnalle negatiivisen tuloksen), verovuoden porotulo arvioidaan vähimmäisarvona. Vähimmäisarvona on vuosia ollut 2 euroa/lukuporo. Vuodesta 2017 alkaen puhdastuotto on vähintään 1,90 euroa/lukuporo. Vähimmäisarvon lasku johtuu viiden prosentin yrittäjävähennyksestä, joka tehdään myös porotalouden tulosta.

Kolmen vuoden keskimääräinen puhdas tuotto lasketaan seuraavasti:

Paliskunnan kolmen vuoden tuottojen summa jaetaan kolmen vuoden lukuporojen summalla. Tämän jälkeen tehdään 20 %:n huojenus sekä 5 %:n yrittäjävähennys. Esimerkiksi:

vuonna 2016	5 500 lukuporoa, tuotto 210 000 €
vuonna 2017	5 600 lukuporoa, tuotto 205 000 €
vuonna 2018	5 700 lukuporoa, tuotto 260 000 €
yhteensä	16 800 lukuporoa, tuotto 675 000 €

Vuodelle 2018 puhdastuotto on siten
(210 000 + 205 000 + 260 000) /
(5 500 + 5 600 + 5 700) x 0,8 x 0,95 = 30,54 €/lukuporo

1.2. Porotalouden ansio- ja pääomatulo

Tuloverolakiin eriytettiin vuonna 1992 ansiotulo ja pääomatulo. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän verotuksessa tulot jaetaan kahteen tulolajiin: ansio- ja pääomatuloon. Tulolajien erottaminen on tärkeää, sillä ansio- ja pääomatuloa verotetaan eri tavalla. Ansiotuloja verotetaan progressiivisesti, joka tarkoittaa sitä, että ansiotulojen kasvaessa myös veroprosentti kasvaa. Pääomatulojen veroprosentti on ollut perinteisesti kaikilla sama. Viime vuosina pääomatuloon on kuitenkin sovellettu rajoitettua progressiota. Verovuonna 2019 pääomatulojen veroprosentti on 30 000 euroon saakka 30 %, yli menevältä osalta 34 %. Myös vähennysjärjestelmä on erilainen ansio- ja pääomatuloissa.

Poromiehen porotalouden verotettava tulo saadaan, kun paliskunnan verovuoden puhtaan tuoton arvo kerrotaan hänen lukuporojensa määrällä. Tämä tulo jaetaan ansio- ja pääomatuloon. Ansiotuloa on paliskunnan maksama työpalkka ja loput tulosta on pääomatuloa kuitenkin enintään porotalouden verottavan tulon mukainen.

Poronomistaja saa paliskunnasta työpäivistä alla olevan mukaisen erittelyn tai jonkin muun asiakirjan, josta löytyy vastaavanlaiset tiedot.

Tämä 3 700 euroa jaetaan ansiotulo-osaan, joka on 544 euroa (verollinen osuus paliskunnan maksamista palkoista) ja loppuosa (3 700 €–544 €) 3 156 euroa on pääomatuloa. Pekan henkilökohtainen veroprosentti ansiotuloista on 15 eli veroa tulee maksettavaksi 81,60 euroa. Pääomatulojen veroprosentti on hänellä 30, ja veroa pääomatulosta tulee maksettavaksi 946,80 euroa. Yhteensä veron määrä on 1 028,40 euroa. Ansiotulo-osasta vero on henkilökohtaisen veroprosentin mukainen eli siihen vaikuttavat myös muut henkilökohtaiset ansiotulot ja vähennykset.

Saman paliskunnan Jussi ei ole tehnyt yhtään töitä paliskuntaan ja myös hänellä on 100 lukuporoa.

Jussin porotalouden verotettava tulo:

$$100 \text{ lukuporoa} \times 37 \text{ €/lukuporo} = 3\,700 \text{ €}$$

Koska Jussille ei ole maksettu palkkoja, niin porotalouden tulo 3 700 euroa verotetaan kokonaan pääomatulona. Tilanne olisi vastaavanlainen, mikäli Jussille olisi maksettu vain päivärahoja ja/tai kulukorvauksia.

Jussin pääomatulon veroprosentti on 30, joten pääomatulona maksettavan veron määrä on 1 110 euroa. Jussi maksaa siis 81,60 euroa enemmän veroa kuin Pekka.

LUKUPORO -OSAKKAIDEN TYÖPÄIVÄYHTEENVETO - 30.4.2019							Ansiotulo-osuus					
Osakas	Nimi	Projekti	Työkoodi	Pvm	Kpl	Laatu	Hinta	Yht.	Veroll.	Veroton	Tyypv	
600001	Poromies Pekka	Aitatyömaa	Investointityömaa palkka	1.8.2018	3,0	kpl	98,00	294,00	294,00	0,00	3,0	
			Investointityömaa pvaha	1.8.2018	3,0	kpl	42,00	126,00	0,00	126,00	0,0	
			Investointityömaa km-korvaus	1.8.2018	92,5	km	0,43	39,80	0,00	39,80	0,0	
	Poronhoitotyöt	Päiväpalkka	29.3.2019	5,0	kpl	50,00	250,00	250,00	0,00	5,0		
		Puolipvraha	29.3.2019	5,0	kpl	19,00	95,00	0,00	95,00	0,0		
		Kelkan kulukorvaus	29.3.2019	8,5	kpl	14,00	119,00	0,00	119,00	0,0		
								Yht.	923,80	544,00	379,80	8,0
								<i>Kaikki yht.</i>	923,80	544,00	379,80	8,0

Esimerkiksi ylläolevan laskelman mukaan:

Pekka on saanut paliskunnalta yhteensä työpalkkoja ja kulukorvauksia 923,80 euroa, josta verollinen osuus on 544 euroa. Pekalla on lukuporoja 100 kappaletta. Paliskunnan puhdas tuotto on 37 €/lukuporo.

Pekan porotalouden verotettava tulo:

$$100 \text{ lukuporoa} \times 37 \text{ €/lukuporo} = 3\,700 \text{ €}$$

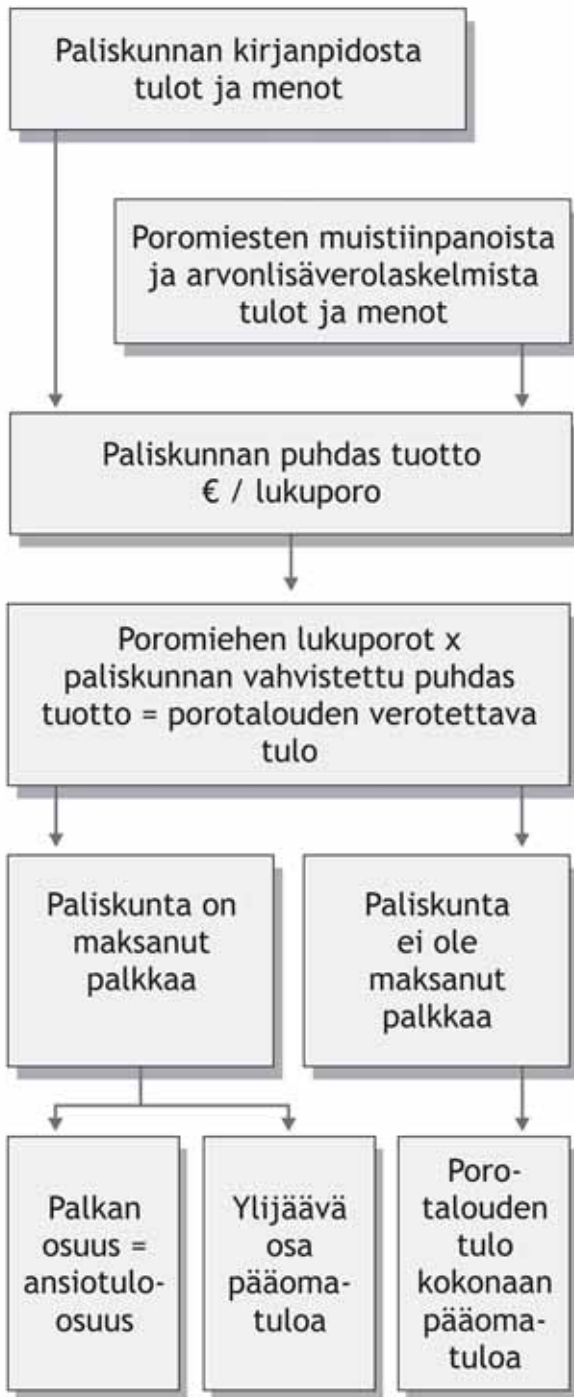
Saman paliskunnan Sakari tekee paliskuntaan töitä ja saa palkkaa 3 000 euroa ja hänelläkin on 100 lukuporoa.

Sakarin porotalouden verotettava tulo:

$$100 \text{ lukuporoa} \times 37 \text{ €/lukuporo} = 3\,700 \text{ €}$$

Sakarin ansiotulon veroprosentti on 15 eli hän maksaa porotalouden ansiotuloista 450 euroa veroa ja 700 euron pääomatulo-osuudesta 210 euroa. Sakari maksaa veroa 660 euroa eli 450 euroa vähemmän kuin Jussi.

Porotaloustulon jako ansio- ja pääomatuloon

1.3. Porotalouden ennakkoerot

Verohallinto lähettää suuremmista porotalouden tuloista ennakkoeropäätöksen ja tilisiirtolomakkeet, joiden mukaan ennakkoero pitää maksaa. Poromiehen oman ilmoituksen tai aiempien vuosien tietojen lisäksi Verohallinto voi käyttää ennakkoeron laskemiseksi ja määrittämiseksi myös muualta saamaansa tietoa.

Ennakkoeropäätökseen ja tilisiirtolomakkeisiin on merkitty kunkin erän määrä ja eräpäivä. Eräpäivä on kuukauden 23. päivä. Jos eräpäivä on lauantai tai pyhäpäivä, veron voi maksaa seuraavana arkipäivänä ilman viivästysseuraamuksia.

Mikäli tulot muuttuvat, haetaan korjattua ennakkoeropäätöstä OmaVerossa, puhelinpalvelussa, asiakaspalvelussa tai lomakkeella (nro 5010) postitse. Uuden menetelyn myötä ennakkoeroa voi muuttaa aina verotuksen päättymiseen saakka.

Kaisalle tulee helmikuussa ennakkoeroista maksulaput vuodelle 2019. Kaisa huomaa heti, että tässä ei ole otettu huomioon sitä, että hän on myynyt jo edellisenä talvena pojalleen osan poroista. Ennakkoero on aivan liian suuri. Ennakkoerojen perusteena on 6 000 euron porotalouden pääomatulo. Kaisa kirjautuu netissä Verofi-sivujen kautta OmaVeroon, jossa hän hakee muutosta ennakkoeroihin. Kaisa laskee, että pojalle myynnin jälkeen 31.5.2018 hänellä oli 83 lukuporoa ja paliskunnan puhdas tuotto on 42 euroa/lukuporo, joten hänen porotalouden tuottoperusteensa on 3 486 euroa. Kaisan osalta porotalouden tulo on kokonaan pääomatuloa, sillä hän ei ole tehnyt töitä paliskuntaan. Viikon päästä Kaisalle tulee postissa uusi ennakkoerorinnän päätös ja nyt ennakkoero on nykyisen tilanteen mukainen. OmaVeron tieto ennakkoeron muuttumisesta oli tullut jo aikaisemmin.

1.4. Selvitys porotalouden tuloista

Poronmistajalle lähetetään vuosittain selvitys porotalouden tuloista. Selvitys perustuu paliskunnilta saatuihin palkkaus- ja porolukutietoihin ja sisältää puhtaan tuoton laskentaperusteet sekä porotalouden verotettavan ansiotulon sekä pääomatulon määrät. Selvityksessä näkyvät myös erikseen lisätietona maksetut palkat, verovapaat kulukorvaukset ja porotiedot. Jos poroselvityksen tie-

dot ovat jossain suhteessa puutteellisia tai virheellisiä, poronomistajan tulee pyytää paliskunnan poroisäntää tai rahastonhoitajaa korjaamaan poroluettelon tiedot. Selvityslomake tulee postitse maaliskuussa ja sen mukana on myös poronomistajan arvonlisäveroilmoituksen lomake ja ohjeet.

1.5. Mitä poromiehen tulee tarkistaa ja korjata esitetyssä veroilmoitukseen?

Esitetyssä veroilmoituksessa on valmiina porotalouden ansio- ja pääomatulot sekä aikaisemmin ilmoitetut porotalouteen otetun lainan korkomenot. Tietoja voi korjata OmaVerossa tai liitelomakkeilla.

Ilmoita esitetyssä veroilmoitukseen

Tulot

- saadut sijaisapukorvaukset Omavero tai lomake 50A
- liikennevahinkoarviomiehenä saadut palkkiot Omavero tai lomake 50A
- muut tulot Omavero tai lomake 50A

Menot

- MYEL:n eläkevakuutusmaksut Omavero tai lomake 50A
- porotalouden lainan korot Omavero tai lomake 50B
- sijaisaputöihin liittyvät menot* Omavero tai lomake 50A

*mikäli ko. kuluja ei ole jo vähennetty porotalouden lomakkeilla

Mikäli poromiehellä ei ole ansiotulona verotettavaa tuloa kuten porotalouden ansiotulo-osuutta, palkkaa, etuutta, eläkettä tai muuta ansiotuloa, niin MYEL:n eläkevakuutusmaksut eivät vaikuta verotukseen. Niissä tapauksissa, joissa poronomistajalla on verotuksellinen puoliso (naimisissa, tai yhteinen lapsi tai rekisteröity parisuhde), vakuutusmaksut kannattaa pyytää vähentämään puolison verotuksessa. Mikäli puolisoa ei ole tai puolisolalla ei ole ansiotuloja, eläkevakuutusmaksujen vähennyskelpoisuudesta ei ole mitään hyötyä.

Lassen koko porotalouden tulo on pääomatuloa. Lasse maksaa pakollisen MYEL-vakuutuksen eläkevakuutusmaksuja 2 500 euroa vuodessa. Lassella ei ole muita

tuloja. Lasse ei voi itse vähentää MYEL:n eläkevakuutusmaksuja. Lassen vaimolla Liisalla on palkkatuloja lähihoitajan työstä, joten pariskunta sopii, että Liisa hakee vähennykset omassa verotuksessaan. Liisa saakin tämän takia veronpalautusta ja päättää ostaa Lasselle uuden karvalakin.

1.6. Mitä ei ilmoiteta esitetyssä veroilmoituksessa?

Tulot

Porotalouden tuet ja korvaukset kuten eläinperusteinen tuki, investointituet, petokorvaukset, auton/junan alle jääneistä poroista maksetut korvaukset, aloitustuet jne. otetaan huomioon porotalouden puhtaan tuoton laskelmassa eikä niitä ilmoiteta henkilökohtaisessa verotuksessa. Henkilökohtaisessa verotuksessa ei myöskään ilmoiteta paliskunnan maksamia kulukorvauksia.

Vähennykset

Porotalouden kuluja kuten porotalouden matkoja, työhuonevähennystä tai työvaatekuluja ei ilmoiteta esitetyssä veroilmoituksessa. Pakettiautolla tehdyt porotalouden matkat ilmoitetaan poronomistajan arvonlisäverolaskelmalla ajopäiväkirjan mukaisesti. Omalla henkilöautolla ajettut porotalouden matkat ilmoitetaan talkootyöpäivien lomakkeella.

1.7. Miten poromiehen tulee toimia, jos harjoittaa porotalouden ohella muuta toimintaa?

Jos poromiehellä on porotalouden lisäksi henkilökohtaista yritystoimintaa, maa- tai metsätaloutta, tapahtuvat siirrot paliskunnan arvonlisäveroryhmästä pois ja ryhmään verollisina, vaikkei kyse olisi varsinaisesta myynnistä. Tällöin on kyse verollisesta tulolähdesiirrosta. Koska kyseessä ovat siirrot saman poromiehen eri tulolähteiden välillä, tosite on laadittava niin sanottuna muistiotositteena, jossa todetaan tulolähdesiirron arvo ja arvonlisäveron osuus.

Maatalous

Maatalouden verotettava tulo määritetään maatilatalouden tuloverolain (MVL) mukaan. Maatalouden tulolähde muodostuu esimerkiksi silloin, kun heinän viljelyyn

haetaan maatalouden tukia. Mikäli poronmistajalla on erillinen maatalouden tulolähde, niin silloin on annettava myös maatalouden veroilmoitus. Mikäli poronmistaja viljelee heinää ja syöttää heinät omille poroilleen, tämä tulee tehdä tulolähdesiirtona maataloudesta porotalouteen.

Siirtohintoina käytetään samaa kilo/paalihintaa kuin jos heinä myydään ulkopuoliselle. Toisin sanoen siirtohintana käytetään käypää arvoa. Tulolähdesiirrosta tulee tehdä muistiotosite sekä maatalouteen että porotalouteen. Heinien myynti on maatalouden tuloa ja porotalouden tuloa.

Mikäli maataloustoiminnan tulot ylittävät 10 000 euroa, niin toiminnasta on ilmoitauduttava alkutuottajana arvonlisäverovelvolliseksi. Silloin tulolähdesiirroissa tulee olla arvonlisävero mukana, vaikka se poronmistajan osalta meneekin +/- nollassi. Maatalouden arvonlisäveroilmoituksella arvonlisäveron osuus lasketaan tuloksi ja porotalouden arvonlisäverolaskelmalla menoksi.

Rauno viljelee heinää ja saa maatalouden tukia 11 000 euroa/v. Heinät paalataan, paaleja tulee 100 kappaletta. Omat porot syövät heinät. Rauno tekee muistiotositteen sekä porotalouden muistiinpanoihin, että maatalouteen. Paalien hinnan Rauno tarkistaa netistä eri myyntipaikoista kuten Torista. Tänä vuonna hintana on 50 euroa/kpl, ilman arvonlisäveroa. Rauno on maataloustoiminnasta arvonlisäverovelvollinen, joten siirto tehdään arvonlisäverollisena. Heinää omille poroille (100 paalia x 50 €/kpl) 5 000 euroa+ alv 14 % 700 euroa = 5 700 euroa. Maatalouden tuloina maatalouden veroilmoituksella ovat siten maatalouden tuet 11 000 euroa ja heinä-tulot 5 000 euroa, yhteensä 16 000 euroa. Maatalouden arvonlisäveroilmoituksella Rauno ilmoittaa lomakkeen kohdassa vero kotimaan myynnistä verokannoittain 14 % vero 700 euroa. Poronmistajan alv-laskelmalla Risto vähentää tarhaus- ja ruokintakuluina (alv 14 %) heinät 5 700 euroa, josta alv:n osuus on 700 euroa.

Risto viljelee heinää ja saa maatalouden tukia 2 500 euroa/v. Heinät paalataan, paaleja tulee 20 kappaletta. Omat porot syövät heinät. Risto tekee muistiotositteen sekä porotalouden muistiinpanoihin, että maatalouteen. Paalin hintana Risto käyttää samaa millä naapurin Rei-

no ostaa paalit etelästä. Tänä vuonna hintana on 50 euroa/kpl, ilman arvonlisäveroa. Riston maatalous on niin pienimuotoista, että hän ei ole maataloustoiminnasta arvonlisäverovelvollinen, joten siirto tehdään ilman arvonlisäveroa. Heinää omille poroille (20 paalia x 50 €/kpl) 1 000 euroa. Maatalouden tuloina ovat siten maatalouden tuet 2 500 euroa ja heinästä 1 000 euroa, yhteensä 3 500 euroa. Poronmistajan alv-laskelmalla Risto saa vähentää tarhauskuluina (alv 0 %) heinät 1 000 euroa.

Metsätalous

Metsänomistajan metsätalouden puunmyyntitulot verotetaan pääomatulona. Verohallinnon yhtenäistämisohjeen mukaan oman tilan metsästä porotalouden käyttöön otetun puun arvoa vahvistettaessa voidaan muun selvityksen puuttuessa perusteena käyttää eri puutavaralajien keskimääräisistä hankintahinnoista johdettuja kantohintoja. Kantohinnat voit tarkastaa esim. vero.fi sivustolta.

Myyjä		LASKU			
Rauno, maatalous		Päiväys 15.9.2019	Laskun numero		
Ostaja		Maksutapa			
Rauno, porotalous		Toimitustapa	Toimitusehto		
Viite		Maksuehto			
Lisätieto <i>Muistiotosite. Heinien siirto maataloudesta porotalouteen.</i>		pv netto			
		Huomautusaika	Viivästyskorko		
Nimike	Yksikkö kg/l/kpl	ä-hinta (sis.alv)	alv-%	Veroton summa	Verollinen summa
212 heinä	100,0 kpl	57,00 €	14	5 000,00 €	5 700,00 €
Verollinen yht.					5700,00
Veroton summa					5000,00
ALV 14%					700,00
		Viitenumero	Maksettava	EUR	
				5700,00	
Myyjä: Rauno, maatalous		Puh:	Pankkiyhteys: FI12 1234 5678 94		
Sposti:		Gsm: 0400123456	Y-tunnus: 1234567-8		
Internet:		Fax:			

Niilo ottaa omasta metsästä aitatolppia omaa poroaitaa varten. Niilo ei ole arvonlisävelvollinen metsätaloudesta. Niilo laskee, että mäntytolppia tulee yhteensä 20 m³. Hän ilmoittaa omassa metsätalouden veroilmoituksessa lomakkeella 2C tuloina (20 x 5) 100 euroa. Porotalouden arvonlisäveroilmoituksella tarhaus- ja ruokintakulut alv 0 % -kohdassa Niilo ilmoittaa 100 euroa.

Paliskunta ostaa Kallelta aitatolppia. Tolppien hinta on 1 500 euroa. Kalle ei ole metsätaloudesta arvonlisävelvollinen, joten hinnassa ei ole arvonlisäveroa. Kalle ilmoittaa 2C-lomakkeella tolppien myynnin ja siihen kuuluvat menot. Paliskunta pidättää ennakonpidätyksen ennen toppien maksamista Kallelle. Paliskunta maksaa ennakonpidätyksen Verohallinnolle sekä ilmoittaa ennakonpidätyksestä että antaa vuosi-ilmoituksen puun ostamisesta. Ostajan on tärkeää varmistaa myyjältä, että myyjän ilmoittama Y-tunnus kuuluu sille, jolla on oikeus myydä puuta.

Elinkeinotoiminta

Jos toiminta on elinkeinotoimintaa eli liike- ja ammattitoimintaa, siihen sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia (EVL). Henkilökohtaista tulolähdettä verotetaan tuloverolain (TVL) mukaan. Porotaloutta on varsinaisena alkutuotantona paliskunnassa tapahtuva omien porojen kasvatus ja niistä saadun lihan myynti. Tästä saatu tulo verotetaan puhtaan tuoton verotuksen mukaan (TVL 44§). Poronostaja voi esimerkiksi jäädyttää, pakastaa, ilmaikuivata, paloittaa ja pakata omassa alkutuotannossaan tuottamansa poronlihat myyntiä varten. Mikäli tuotteita jalostetaan pidemmälle ja toiminta on jatkuvaa, on kysymyksessä porotaloudesta erillinen elinkeinotoiminta. Elinkeinotoiminnaksi katsotaan toiminta, jossa esimerkiksi poronlihasta valmistetaan erillisissä tuotantotiloissa savulihaa, purkitetaan valmisteita tai tehdään makkaroituja. Liiketoiminnan tunnusmerkkejä ovat myös vähäistä suuremmat investoinnit toimintaa varten, kuten erilliset tuotanto- ja varastointitilat sekä koneet ja laitteet. Elinkeinotoiminnaksi katsotaan toisen omistamien porojen välittäminen eteenpäin sekä poromatkailuyrittäminen.

Liisa myy omat teurasporonsa suoramyynninä. Hän paloittelee ja pakkaa lihat. Lihojen myynti kuuluu alkutuotantoon, joten hän ilmoittaa myyntitulot poronostajan alv-ilmoituksella kohdassa suoramyyntitulot alv 14 %.

Sannalla on toiminimi poronlihojen myyntiä varten. Hän myy poronlihat paloittuna ja pakattuna ensin omalle toiminimelleen. Tämän myynnin hän ilmoittaa poronostajan alv-ilmoitukselle kohdassa suoramyyntitulot alv 14 %. Tämän jälkeen Sanna tekee lihoista makkaraa, savulihaa ja erilaisia säilykkeitä, jotka hän myy sitten oman toiminimensä kautta. Tästä liiketoiminnasta Sanna on kirjanpitovelvollinen ja ilmoittaa liiketoiminnan tulonsa ja menonsa elinkeinotoiminnan ja arvonlisäveron veroilmoituksilla.

Porojen vuokraus

Porojen vuokraus matkailuyritykselle, esimerkiksi ajoporoiksi tai tutustumiskohteiksi, on verotuksessa porotaloudesta erillistä, henkilökohtaista toimintaa. Jos poro tai porot pelkästään vuokrataan, on saatu tulo poronostajan henkilökohtaisena pääomatulona verotettavaa vuokratuloa. Jos poron tai porojen luovuttamiseen liittyy myös työn tekemistä, saatu korvaus on käytännössä ansiotulona verotettavaa tuloa. Näihin toimintoihin liittyvät kulut voidaan vähentää verotuksessa.

Maataloustoiminnan tai elinkeinotoiminnan tappion vähentäminen porotalouden pääomatuloista

Maatalouden ja elinkeinotoiminnan vahvistettu tappio vähennetään maatalouden ja elinkeinotoiminnan tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana. Aiempien vuosien vahvistetut tappiot vähennetään ennen kuin maatalouden ja elinkeinotoiminnan tulo jaetaan ansio- ja pääomatuloksi. Lisäksi voi myös valita, että siirtääkö verovuoden maatalouden tai elinkeinotoiminnan tappion vähennettäväksi osittain tai kokonaan pääomatuloista, jotka voivat sisältää myös porotalouden pääomatulot. Vähentämistä on vaadittava maatalouden tai elinkeinon veroilmoituksella ennen kuin verovuodelta toimitettava verotus päättyy. Verotuksen päättymispäivä on henkilökohtainen. Päättymispäivän näkee OmaVerosta ja verotuspäätöksestä. Verotus voi päättyä toukokuun ja

lokakuun välisenä aikana. Tappio vähennetään pääomatuloista tulonhankkimismenojen jälkeen mutta ennen korkoja.

Jos maatalouden tai elinkeinotoiminnan tappio on vahvistettu maatalouden tai elinkeinotoiminnan tulolähteen tappioksi, sitä ei voi myöhemmin vähentää muista pääomatuloista. Poikkeuksena on tilanne, jossa maatalouden tai elinkeinotoiminnan harjoittaminen lopetetaan. Silloin myös maatalouden tai elinkeinotoiminnan vahvistetut tappiot voi vähentää pääomatuloista.

Heikille on muodostunut maatalouden tappiota 5 000 euroa vuonna 2018. Heikillä on porotalouden pääomatuloa 2 000 euroa ja porotalouden ansiotuloa 1 000 euroa. Heikki vaatii maatalouden veroilmoituksella 2 000 euron tappion vähentämistä pääomatuloista. Heikille ei siten tule porotalouden pääomatuloa verotettavaksi ollenkaan ja maatalouden tappioksi hänelle vahvistetaan 3 000 euroa. Porotalouden ansiotulosta vähennystä ei voi tehdä.

3 Vaatimus tappion vähentämisestä pääomatuloista

Pääomatuloista vähennettävän maatalouden tappion määrä

Vaatimus on yrittäjäpuolisoiden yhteinen jos he harjoittavat maataloutta yhdessä.

euroa

snt

2 000

Maatalouden vahvistettu tappio vähennetään maatalouden tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana. Kun maatalouden tappio on vahvistettu maatalouden tulolähteen tappioksi, sitä ei voi myöhemmin vähentää pääomatuloista.

1.8. Henkilökohtaiset menot, omat elantomenot

Porotalouden menoina ei voida pitää poromiehen tai hänen perheensä elantomenoja, joita ovat muun muassa asunnon kulut sekä lasten- ja kodinhoidosta johtuvat menot. Poromiehen harrastusmenot ja peruskoulutus- kulut ovat vähennyskelvottomia. Ne menot, jotka poromies joutuu maksamaan ilman, että harjoittaisi porotaloutta, ovat vähennyskelvottomia.

Asunnon ja vapaa-ajanviettopaikan sekä niiden käyttöön liittyvien tavaroiden ja palveluiden menot ovat myöskin

vähennyskelvottomia. Niiden on katsottu olevan pääasiassa yksityiseen kulutukseen tarkoitettuja. Asunnon ja kesämökin kulut kuten sähkö-, vesi- ja korjaus- sekä kalustekulut eivät ole vähennyskelvottomia. Poikkeuksena ovat selvästi erotettavissa olevat varastohuoneet, työhuoneet tai muut sellaiset tilat, jotka palvelevat pelkästään porotaloutta. Toinen poikkeus ovat pelkästään porotalouden tilapäisiksi tukikohdiksi rakennetut porokämpät. Näiltä osin vähennysoikeus kuluista ja hankintamenoista on olemassa. Varusteista ja vaatteista, jotka ovat selvästi porotalouden työvarusteita, vähennysoikeus on olemassa, samoin laitteista, jotka palvelevat pelkästään suoramyyntiä (esim. pakastin).

Porokilpailut

Porokilpailuihin osallistuminen on harrastustoimintaa, joka ei kuulu tuottoerustelaskentaan eikä porotalouden arvonlisäverotuksen piiriin. Kilpailuista saadut voitot on ilmoitettava muuna ansiotulona, jolloin kilpailutoimintaan liittyvät kulut voidaan vähentää ansiotuloista.

Koska kyse on harrastustoiminnasta, toiminnasta mahdollisesti tulevaa tappiota ei voi vähentää verotuksessa.

1.9. Porotalouden aloittava poromies

Aloittavan poronomistajan tulee rekisteröityä, jotta hän saa yritystunnuksen (Y-tunnus). Jos paliskunta maksaa työstä korvausta poromiehelle, niin hänen tulee rekisteröityä myös ennakkoperintärekisteriin.

Poronomistaja tarvitsee Y-tunnusta, kun hän myy poronlihaa suoramyyntinä ja muita porotuotteita suoraan asiakkaille, tekee sijaisaputöitä tai hakee investointitukea. Mikäli poronomistaja tulee tekemään työtä paliskunnalle, ja paliskunta maksaa työstä korvausta, tulee poronomistajan hakeutua ennakkoperintärekisteriin. Tällöin paliskunnan ei tarvitse pidättää ennakonpidätystä työkorvauksesta.

Yritys- ja yhteisötunnus eli Y-tunnus on Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tai Verohallinnon yritykselle ja yhteisölle antama tunnus. Siinä on seitsemän numeroa, väliviiva ja tarkistusmerkki, eli se on muotoa 1234567-8.

Y-tunnus yksilöi yrityksen. Tunnuksesta ei sinänsä voi päätellä, onko yritystä rekisteröity Verohallinnon rekistereihin ja kaupparekisteriin, vaan tieto pitää aina erikseen tarkistaa Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä (YTJ), PRH:sta tai Verohallinnosta.

Poromies ei itse rekisteröidy arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, vaan on automaattisesti arvonlisäveron piirissä paliskunnan ryhmärekisteröinnin kautta. Porotalouden osalta ei siis ole vähimmäismäärää, mistä ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa.

Antti ostaa poroja ja hänet hyväksytään Otsamon paliskunnan osakkaaksi. Antti täyttää Y3- ja henkilötietolomakkeen (YTJ.fi-sivulta), jolla hän hakee Y-tunnuksen ja hakeutuu ennakkoperintärekisteriin. Ilmoitukseen hän kirjoittaa, että on osakkaana Otsamon paliskunnassa, joten hän on ryhmärekisteröinnin kautta jo arvonlisäverovelvollinen. Kohdan 'Julkiset yhteystiedot PRH ja Verohallinto' voi halutessaan jättää täyttämättä. Tällöin yhteystiedot eivät näy julkisesti YTJ:n tietohaussa. Toimialaksi Antti kirjoittaa poronhoito ja toimialan numero on 01492. Antti ei halua saada jälkiveroa lopullisessa verotuksessa, joten hän hakee samalla myös ennakkoverot porotalouden tulosta. Noin kolmen viikon kuluttua Antti saa postia, että hänet on merkitty ennakkoperintärekisteriin ja hänellä on Y-tunnus. Lisätietoja Y-tunnuksen hakemisesta ja mallilomake löytyvät Paliskuntain yhdistyksen neuvontasivuilta www.paliskunnat.fi/poronet.

1.10. Porotalouden lopettaminen

Toiminnan loputtua poromiehen on huolehdittava siitä, että hänet poistetaan niistä Verohallinnon rekistereistä, joihin hänet on merkitty porotalouden harjoittamisen perusteella. Toiminnan lopettaminen voi vaikuttaa myös ennakkoveroihin. Lisäksi poromiehen on ilmoitettava arvonlisävero haltuunsa jäävästä kalustosta. Toiminnan lopettaminen ilmoitetaan Y6-lomakkeella. Lopetusvuo-

delta on annettava arvonlisäverolaskelma paliskuntaan. Porojen myynnistä ei aiheudu luovutusvoittoseurauksia, koska porotalous verotetaan puhtaan tuoton laskelman mukaisesti. Sen sijaan, jos porot lahjoitetaan jatkajalle, lahjaverot tulee lahjan saajalle eli jatkajalle. Saa- ja maksaa lahjaveroa, kun lahjan arvo on 5 000 euroa tai enemmän. Lahjaveroa menee myös silloin, kun lahjan arvo samalta lahjanantajalta kolmen vuoden aikana on yhteensä 5 000 euroa tai enemmän. Porokarjan arvo on usein määriteltävissä vertailuluovutusten perusteella. Jos myydään tai lahjoitetaan kokonainen porokarja poromerkkeineen, kyseessä on yrityskokonaisuus, johon voidaan soveltaa perintö- ja lahjaverotuksen sukupolvenvaihdohuojennusta. Tämän säännöksen mukaan lahjana saatu maatila, yritys tai sen osa on arvostettava lahjaverotuksessa 40 prosenttiin sen normaalista verotusarvosta. Edellytyksenä on, että lahjansaaja ryhtyy jatkamaan joko maataloutta tai yrityksen toimintaa.

Eero on päättänyt lopettaa porohommat ja jäädä eläkkeelle. Eero myy kaikki porot pojalleen Samille. Eero täyttää Y6 -lomakkeen ja samalla lomakkeella tieto menee myös ennakkoperintärekisteriin. Eero päättää, että moottorikelkkaa hän ei myy, jotta pääsee pilkille. Hän on saanut moottorikelkasta kuitenkin kaksi vuotta aiemmin arvonlisäveropalautusta 2 903,23 euroa. Toukokuussa Eero ilmoittaa poronomistajan alv-laskelmalla moottorikelkan myynnin (vaikka hän ei sitä ole myynyt, vaan ottanut sen omaan henkilökohtaiseen käyttöön, kun porotalous on loppunut). Eero katsoo netin erilaisista myyntipaikoista, että mitä maksetaan vastaavanlaisesta moottorikelkasta kuin mitä hänellä on. Moottorikelkan hinnaksi tulee 5 500 euroa, johon sisältyy siis arvonlisävero. Eero maksaa paliskunnalle moottorikelkan arvonlisäveron 1 064,50 euroa.

Eero on saanut moottorikelkan hankintaan Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisen avustuksen (35 %, 4 233,87 €) kaksi vuotta aikaisemmin. Hän on yhteydessä Lapin ELY-keskukseen ja kysyy, onko luopumisella vaikutuksia saatuun moottorikelkka-avustukseen. ELY-keskus perii takaisin kolmen vuoden osuutta vastaavan osuuden avustuksesta eli 2 540,32 € + lain (986/2011) 99 §:n mukaan määräytyvän koron tuen maksupäivästä lukien.

Tunnetko porotalon

Lähtö

1

2

3

13

12

11

10

14

16

17

18

Lue opas ja pelaa sen jälkeen Poroverotus peliä kavereiden kanssa tai testaa oma osaamisesi. Onnea peliin!

uden verotuksen?

3 4 5 6

0 9 8 7

8 19 20

Maali

2. POROTALOUDEN ARVONLISÄVERO

Arvonlisävero on kulutusvero, joka maksetaan tavarain tai palvelun hankinnan yhteydessä. Yleinen arvonlisäveroprosentti on 24. Elintarvikkeista ja rehuista maksetaan arvonlisäveroa 14 prosenttia. Eläinlääkkeiden arvonlisävero on 10 prosenttia.

Poronomistajilla ei ole porotaloustuloista ja -menoista varsinaista kirjanpitovelvollisuutta, vaan se on poronomistajien asioita hoitavalla paliskunnalla. Poronomistajat ovat kuitenkin velvollisia pitämään muistiinpanoja arvonlisäverollisista myynneistään ja hankinnoistaan sekä tekemään ALV-ilmoituksen kaikista verollisista ostoistaan ja myynneistään sekä luovuttamaan laskelman paliskuntansa arvonlisäverokirjanpitoon. Tämä hoituu helpoiten Paliskuntain yhdistyksen ylläpitämällä Poronomistajan muistiinpanot (POMU) -ohjelmalla.

Poronhoitolaissa tarkoitettua paliskuntaa ja siihen kuuluvia poronomistajia kohdellaan arvonlisäverotuksessa porotalouden osalta yhtenä elinkeinonharjoittajana. Paliskunta ja siihen kuuluvat poronomistajat muodostavat paliskuntaryhmän ja vastaavat yhdessä sen verosta. Verohallinnolle paliskunta antaa vain yhden arvonlisäveroilmoituksen. Poromiehet antavat omat ALV-ilmoituksensa paliskunnalle eivätkä Verohallinnolle. Vaikka arvonlisäverolaskelmista saatavat tulot ja menot merkitäänkin paliskunnan yhteiseen pottiin puhtaan tuoton laskennassa, niin mahdollinen arvonlisäveron palautus maksetaan kuitenkin paliskunnan kautta niille osakkaille, jotka ovat veron todellisuudessa maksaneet. Maksettavat arvonlisäverot paliskunta perii asianomaisilta poronomistajilta. Arvonlisäveroilmoituksen mukaista tulosta ei jaeta osakkaiden lukuporojen mukaisessa suhteessa niin kuin tuloverotuksessa tehdään.

Poromies, muista toimittaa alv-ilmoituksesi paliskuntaasi 1.6. mennessä!

Kotimaassa tapahtuva porotuotteiden tai elävien porojen myynti oman paliskuntaryhmän (oman paliskunnan) ulkopuolelle on aina arvonlisäverollista toimintaa. Myynneistä on tehtävä tositteet. Suoramyyntin osalta on ilmoitettava sekä porojen kappalemäärä että myydyt kilot. Tositteeseen on merkittävä arvonlisäveron määrä ja veron peruste. Elintarvikkeina käytettävien porotuotteiden arvonlisäverokanta on 14 %, muiden tuotteiden

kuten taljojen, sarvien ja elävien porojen verokanta on 24 %. Kotimaan ulkopuolelle, toiseen EU:n jäsenmaahan tai kokonaan EU:n ulkopuolelle, tapahtuva yritysten välinen kauppa on arvonlisäverotonta. Kaikista em. myynneistä koskevista tapahtumista on laadittava tosite. Paliskuntaryhmän sisällä tapahtuva osakkaiden keskinäinen porotalouteen liittyvä toiminta sekä osakkaiden ja paliskunnan välinen toiminta on arvonlisäverotonta.

Pentti myy porotaloudessa käyttämänsä kelkan toiselle poromiehelle Ristolle eri paliskuntaan. Moottorikelkan myynti käsitellään samalla tavalla kuin myynti olisi kelkka-kauppiaille eli arvonlisäverollisena.

Jos taas Pentti myy kelkan samaan paliskuntaan kuuluvalla Paavolle, silloin kelkka myydään ilman arvonlisäveroa. Myynnin arvonlisäverottomuuden edellytyksenä on tietenkin, että kelkka tulee porotalouskäyttöön.

Paliskunnan perimät maksut (saman paliskunnan) osakkailta on arvonlisäverottomia. Saman paliskunnan poronomistajien väliset porokarjan, elävien porojen ja porotalouden käytössä olevien tavaroiden myynnit niin, että ne säilyvät porotalouden sisällä ovat myös arvonlisäverottomia. Verollinen myynti on kyseessä esimerkiksi silloin, jos paliskunnan osakas siirtää porotaloudestaan poronlihaa omaan lihanjalostuselinkeinoonsa tai myy lihaa toisen osakkaan jalostustoimintaan tai yksityiskäyttöön. Toisaalta arvonlisäverovelvollinen osto porotalouteen on, jos paliskunnan osakas ostaa saman paliskunnan maa- ja metsätaloudesta arvonlisäverovelvolliselta osakkaalta poroaitapuita tai heinää poroja varten.

Pekka myy poronlihaa saman paliskunnan Liisalle. Poronliha tulee Liisalle omaan käyttöön eli ruokaporoksi. Pekan poronlihan myynti Liisalle on arvonlisäverollista myyntiä. Pekka ilmoittaa myynnin arvonlisäveroilmoituksella kohdassa suoramyynti alv 14 %.

Poromies Oula ostaa pakettiauton autoliikkeestä, joten se myynti sisältää arvonlisäveron. Oula voi vähentää arvonlisäveron siltä osin kuin autoa käytetään porotaloudessa.

Poromies Roope ostaa naapurin Arskalta pakettiauton. Arska on aikoinaan hankkinut auton hirvenpyynnin takia, että pääsee paremmin metsäteillä ajelemaan. Pakettiauto myydään ilman arvonlisäveroa, joten Roopelle ei tule vähennysoikeutta ostohinnasta. Jos Roope käyttää pakettiautoa porotalouteen, niin käyttökulut voi siltä osin vähentää. Kun Roope myy auton myöhemmin, auto on arvonlisäverollinen siltä osin kuin autoa on käytetty porotalouteen.

2.1. Poronlihan oma käyttö

Poronlihan vähäinen, alle 850 euron poronomistaja-kohtainen oma käyttö poronhoitovuoden aikana, on arvonlisäverotonta. Kun poronomistaja ottaa poronlihaa omaan tai perheensä yksityiseen kulutukseen enemmän kuin 850 euron arvosta vuodesta, on arvonlisäveroa suoritettava vain rajan yli menevästä osasta. Omaan käyttöön otetun tavaran veron peruste on tavaran ostohinta tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Oman käytön osalta on ilmoitettava sekä porojen kappalemäärä että myydyt kilot. Tositteeseen on merkittävä arvonlisäveron määrä ja veron peruste.

Omaan käyttöön otetun poronlihan verottomaksi hinnaksi on poronhoitovuodelle 2018–2019 sovittu 9 €/kg (alv 0 %). Omaan käyttöön saa ottaa tuotteita 850 € edestä eli poronlihan osalta 94,4 kg. Tämän yli menevälle osalle tulee laskea arvonlisävero (14 %) päälle, jolloin lihan arvo on 10,26 €/kg. Poronlihan oman käytön hinta määritellään vuosittain Paliskuntain yhdistyksen ja Verohallinnon neuvotteluissa.

2.2. Laskumerkinnät

Poronomistajan on kirjattava kaikki arvonlisäverotuksen piiriin kuuluvat porotalouden myynnit ja ostot tositteiden perusteella niin, että arvonlisäveron määrät ja veron perusteet ovat todettavissa. Myyntitosite, esimerkiksi kuluttajille myynissä tai oman käytön kirjaamisessa, voi olla vain muistiinpanoja varten itse laadittu tosite. Näissä tilanteissa on tositteissa kuitenkin sovellettava vähintään kevennettyjä laskumerkintöjä, jolloin niiden tulee sisältää seuraavat tiedot:

- laskun antamispäivä
- myyjän nimi
- arvonlisäverotunniste eli Y-tunnus
- myytyjen tavaroiden määrä ja luonne
- suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain

Porotalouteen tehtävien hankintojen ja palvelujen arvonlisävero yleensä sisältyy hankintahintaan. Vähennysoikeuden edellytyksenä ostostositteessa on oltava näkyvissä arvonlisäveron määrä. EU-maasta on mahdollista tehdä hankintoja verottomina, kun kaupan yhteydessä esittää oman paliskunnan VAT-tunnisteen.

Myynissä EU-maihin tai ostoista EU-maista on poronomistajia ohjeistettu ilmoittamaan myynti- tai ostolaskussa myyjä- ja ostajatiedoksi oma nimi ja Y-tunnus, mutta samalla antamaan tieto kuulumisesta paliskuntaan ja ilmoittamaan kyseisen paliskunnan VAT-numero.

Esimerkiksi: Myyjä (poromiehen nimi), Y-tunnus 0123456-7 (poromiehen oma Y-tunnus); X paliskunnan osakas VAT-numero FI88888888 (poromiehen paliskunnan nimi, mihin kuuluu). VAT-numero ja Y-tunnus

MYYNТИ Teuraiden määrä:	5	Kpl	Kg	VEROLLINEN	ARVONLISÄ-	VEROTON
A. SUORAMYYNТИ	Tili	yht.	yht.	YHTEENSÄ	VERO	YHTEENSÄ
1. Myynti alv 14 %	8800					
2. Myynti alv 24 %	8801					
3. Myynti alv 0 %	8802					
4. Myynti EU-maihin alv 0 %	8803					
5. EU:n ulkopuolelle alv 0 %	8804					
B. OMA KÄYTTÖ						
1. Alv 0 %	8810	5	90,0	810,00		810,00
2. Alv 14 %	8811					
3. Alv 24 %	8812					
C. MYYNТИ KÄYTTÖOMAISUUS						
1. Alv 24 % kelkat, mönkijät	8823					
2. Alv 0 % koneet, laitteet	8824					

Myyjä:
Pekka Poromies
Porotie 3
99999 Postipaikka

Lasku

Y-tunnus: 12345678-9
Pankki:
IBAN :FI12 1234 5678 90

Päiväys
15.1.2019 Laskun numero: 77

Eräpäivä 14 pv netto

Maksaja:
Kaisa Asiakas

	KG/KPL	HINTA / A	YHTEENSA
			- €
½ poro	10	16	160,00 €
			- €
			- €
			- €
			- €
Veroton hinta			140,35 €
ALV 14 %			19,65 €
YHTEENSA			160,00 €

ovat tarkistettavissa julkisista tietolähteistä Internetistä. Y-tunnuksen voi tarkistaa YTI:stä ja VAT-numeron osoitteesta: http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=fi

2.3. Ajopäiväkirjat

Kulkuneuvojen, kuten moottorikelkkojen ja paketti-autojen porotalouden käyttö todennetaan ja lasketaan ajopäiväkirjan avulla. Poromiehen tulee merkitä ajopäiväkirjaan porotalouden ajot ja kokonaiskilometrit, jotka esimerkiksi pakettiautolla on ajettu poronhoitovuoden aikana. Ajopäiväkirjasta selviää muistiinpanoja ja verotusta varten, miten ajot autolla jakautuvat porotalouden ajoihin ja muihin tulonhankkimistoiminnan ajoihin kuten metsä- tai maatalouteen ja yksityisajoihin.

Ajopäiväkirjasta on käytävä ilmi:

- ajon alkamis- ja päättymisaika
- ajon alkamis- ja päättymispaikka sekä ajoreitti
- matkamittarin lukema ajon alussa ja lopussa
- matkan pituus
- ajon tarkoitus

Ajopäiväkirja tai muu selvitys on tehtävä jokaisesta ajoneuvosta erikseen.

Juuso päättää ostaa pakettiauton. Juuso pitää autosta ajopäiväkirjaa, josta hän huomaa, että porotalouden ajoja on 12 000 km ja omia ajoja on 5 000 km. Juuso saa vähentää $(12\ 000/17\ 000 \times 100)$ 70,6 % pakettiauton kuluista porotalouden alv-laskelmalla.

2.4. Poronhoidon kaluston hankinta ja käyttö

Kun kone tai laite on monessa tulonhankkimis- tai yksityiskäytössä, sen hankintahinta ja käyttökulut jaetaan eri käyttömuotojen suhteessa. Samaten koneen hankintahinnan ja käyttökulujen arvonlisävero jaetaan niin, että se kohdistuu erikseen kuhunkin käyttömuotoon. Vain porotalouden käyttöön kohdistuva arvonlisävero voidaan vähentää porotaloudessa. Ajoneuvon kokonaisajoihin vertaamalla saadaan vähennyskelpoinen porotalouden prosenttiosuus. Muista vastaavista laitteista on tehtävä vastaava selvitys esimerkiksi käyttötuntien perusteella.

Tuomo ostaa mönkijän, joka maksoi 10 000 euroa verolisenä. Hän käyttää mönkijää porotalouteen ja yksityistalouteen. Mönkijän käyttökulut olivat 600 euroa. Ajo-tuntien perusteella mönkijää on käytetty vuoden aikana porotalouteen 70 % ja yksityiskäyttöön 30 %. Porotaloudessa mönkijän hankinta- ja käyttökuluista voidaan vähentää 70 %. Yksityiskäytön osuudesta ei voi tehdä vähennystä. Poronomistajan arvonlisäveroilmoituksella mönkijän hankintakulut kohdassa Tuomo ilmoittaa $(10\ 000 \times 70\%)$ 7 000 euroa, josta arvonlisäveron osuus on 1 354,84 euroa. Mönkijän käyttökulut kohdassa Tuomo ilmoittaa $(600 \times 70\%)$ 420 euroa, josta arvonlisäveron osuus on 81,29 euroa.

Antti pitää (tietenkin) pakettiautostaan ajopäiväkirjaa ja sen mukaan hän on ajanut sillä porotalouden ajoja 6 000 km, metsätalouden ajoja 1 000 km ja yksityisiä ajoja 3 000 km vuoden aikana. Yhteensä autolla on ajettu 10 000 km ja käyttökulut ovat yhteensä 3 000 euroa vuoden aikana. Auton käyttökulut kuten polttoaine- ja korjauskulut voidaan vähentää sen mukaan, miten autoa on käytetty mihinkin toimintaan. Siten Antti saa vähentää porotalouden pakettiauton käyttökuluina $(6\ 000/10\ 000 \times 3\ 000)$ euroa 1 800 euroa, josta arvonlisäveron osuus (ALV 24 %) on 348,39 euroa. Metsätalouden osalta Antti saa metsätalouden pääomatulojen verotuksessa vähentää 1 000 km $\times$ 0,25 €/km (metsäverotuksen kilometrikorvaus vuonna 2018) eli 250 euroa.

Osittaista vähennystä ei voi tehdä henkilöauton ja kaksikäyttöauton hankintahinnasta eikä niiden käyttökuluista. Auton rekisteröintitiedot ratkaisevat sen, katsotaanko auto arvonlisäverotuksessa henkilö-, kaksikäyttö- vai pakettiautoksi. Henkilöautolla ajetuista matkoista ei voi

saada arvonlisäverotuksessa vähennystä, mutta poronhoitoon liittyvien ajojen kilometrimäärät voidaan ilmoittaa oman paliskunnan tuottoperusteisiin joko ajopäiväpäiväkirjalla tai talkoopäiväkirjoissa. Moottoripyörästä ja matkailuperävaunusta ei voi tehdä lainkaan vähennystä arvonlisäverotuksessa. Kuorma-autojen vähennysoikeus toimii samalla tavalla kuin pakettiautoilla.

3. PALISKUNTA -NÄKÖKULMA

3.1. Tuottoerustelomake

Porotalouden tuottoerustelomakkeen ensimmäinen sivu sisältää kootusti paliskunnan tulot ja menot mukaan lukien poronhoitajien porotalouden tulot ja menot yhteissummina. Kakkosivulla poronhoitajan henkilökohtaiset porotalouden kulut on eritelty yksityiskohteisemmin niiden kulujen osalta, jotka eivät ole mukana paliskunnan kirjanpidossa. Lomakkeen täyttöohjeessa on kuvattu tarkemmin eri kohdissa ilmoitettavat tiedot.

Kaikki porotalouteen liittyvät tulot otetaan huomioon tuottoerusteissa. Menoina otetaan huomioon muut paitsi porotaloudesta maksettava palkan osuus. Kalusto huomioidaan vuosittaisina poistoina. Poisto tarkoittaa kirjanpidossa pitkävaikutteisen kaluston tai rakennuksen hankintamenon kirjaamista kuluiksi vaikutusaikanaan. Poisto on arvovähennys, jolla otetaan huomioon omaisuuden kuluminen ja tekninen vanheneminen. Kirjanpidossa poistoja tehdään poronhoitovuosittain. Kaluston poisto on enintään 25 % ja rakennuksen tarkoitukselta riippuen poisto on enintään 4–20%. Mikäli kaluston arvo on 850 euroa tai vähemmän, niin se voidaan poistaa kertapoistona. Tuottoerusteiden laskemisessa ei oteta huomioon vuosimaksuja, joita paliskunta perii osak-

kailtaan. Niitä ei lasketa paliskunnan tuloksi, koska ne otettaisiin toisaalta huomioon poronhoitajien omina kuluina.

Paliskunta päättää hakea investointiavustusta erotuskämpän varastoa varten. Rakennuksen kokonaiskustannukseksi tulee 10 000 euroa. Paliskunta saa avustusta 5 000 euroa. Paliskunnalle hankintakustannus on siis 5 000 euroa. Rakennuksesta voidaan tehdä 10 prosentin vuotuinen poisto. Ensimmäisenä vuotena, kun kämppä on otettu käyttöön, saadaan tehdä 500 euron suuruinen poisto. Toisena vuonna poisto tehdään (5 000 €–500 €) 4 500 euron määrästä eli poiston määrä on 450 euroa.

3.2 Talkoopäiväkirjat

Tuottoerustelaskennan talkoopäivävähennyksen edellytyksenä on sellaisen työntekijäkohtaisen talkootyöpäiväkirjan laatiminen, josta selviävät nimi, syntymävuosi, tehdyt työt sekä niiden ajankohta. Talkoopäiväkirjat tulee liittää mukaan tuottoerustelaskelmaan. Talkoopäiviä on kolme erilaista: merkintä-, erotus- ja muut talkoopäivät. Muissa talkoopäivissä ilmoitetaan muut mahdolliset paliskunnan lukuun tehtävät talkoopäivät kuten punnituspäivät ja porojen aiheuttamien vahinkojen estämiseen käytetyt päivät. Talkoopäivistä paliskunta ei ole maksanut korvausta, mutta ne on tehty paliskunnan lukuun. Omat poronhoitotyöt, esimerkiksi porojen hoito tarhassa, lisärehun teko tai suoramyynettiin liittyvät työt, eivät ole tässä kohdassa tarkoitettua talkootyötä. Talkoopäivän arvo on 27 euroa/pv v. 2019. Paliskunnan puhtaan tuoton kannalta on tärkeää, että osakkaat oppivat merkitsemään tehdyt talkoopäivät asianmukaisesti, jotta ne otetaan huomioon verotuksessa.

Liite paliskunnan tuottoerustelaskelmaan					
Poronhoitovuosi 2018-2019					
Pekka Poromies			1970		
Nimi			syntymävuosi		
Pvm	Merkintä päivä	Erotuspäivä	Muu talkoopäivä	Ajokilometrit (henkilöauto, jos ei erillistä ajopäiväkirjaa)	Selite (mitä tehnyt, missä, jne.)
12.6.2018			X		Kettujärven erotusaidan kierto ja korjaus vasamerkintää varten
18.6.2018	X				Porojen merkitys Kettujärven erotusaidalla

Otsamon paliskunnassa tehtiin 1 928 talkoopäivää. Paliskunnan puhtaan tuoton arvo oli ennen talkoopäivien huomioon ottoa 39 €/lukuporo. Kun 1 928 talkoopäivää otettiin huomioon niin tuotoksi tuli 29,15 €/lukuporo (puhtaan tuoton peruste aleni 9,85 €/lukuporo). Tämä tarkoittaa, että Otsamon paliskunnan osakas, Harri, jolla on 100 lukuporoa, maksaa veroa (9,85 €/lukuporo x 100 poroa x 30%, pääomatulon osalta) 295,50 euroa vähemmän kuin mitä hän olisi maksanut ilman talkoopäiviä. Mitä talkoopäivien huomioon otto tekeekään sitten koko paliskunnan osalta!

3.3. Veroilmoitus arvonnisäverosta

Vuonna 1995 alkanut EU-aika on tuonut poronomistajille velvollisuuden arvonnisäverojen kirjaamisen. Tähän liittyy oleellisena osana ajoneuvojen käytöstä pidettävät ajopäiväkirjat. Jokaisen poronomistajan on poronhoitovuoden lopussa jätettävä paliskunnalleen ALV-ilmoitus, josta ilmenevät hänen poronhoitovuoden aikana tekemänsä verolliset myynnit ja hankinnat. Paliskunnan kautta tapahtunutta poronlihan myyntiä ei tarvitse ilmoittaa, se tulee ilmi paliskunnan kirjanpidon kautta. Paliskunta maksaa omille osakkailleen pororahat ilman arvonnisäveroa, joten paliskunnan kaupan kautta maksettu arvonnisävero ei kulje osakkaan kautta.

Paliskunnasta lähtee Verohallintoon vain yksi ilmoitus, johon paliskunta on koonnut kaikki paliskuntaa koskevat tiedot. Yleisestä arvonnisäverollisesta toiminnasta poiketen porotaloudessa on, sen kollektiivisen luonteen vuoksi, päädytty ns. ryhmärekisterimalliin, jossa paliskuntaa ja poronomistajia kohdellaan yhtenä elinkeinonharjoittajana. Tämän mallin mukaan porotalous kuuluu aina arvonnisäverotuksen piiriin ja paliskunnan osakaat ovat automaattisesti, ilman eri hakeutumista, porotaloudestaan arvonnisäverovelvollisia. Paliskunta on ensisijainen arvonnisäveron maksaja ja perijä ja siten vastuullinen osakkaidensa puolesta. Osakkaiden velvollisuus on tehdä omat arvonnisäverolaskelmansa paliskunnalleen, jossa annetut tiedot siirretään paliskunnan kirjanpitoon. Laskelma on jätettävä paliskuntaan kesäkuun alussa. Paliskunta antaa verohallinnolle arvonnisäveroilmoituksen heinäkuun 12. päivään mennessä. Ilmoituksen perusteella paliskunta joko maksaa veroa tai pyytää sen palautusta.

3.4. Paliskunnan vastuu arvonnisäverotuksessa

Paliskunnan tulee pyrkiä turvaamaan, ettei paliskunnalle tule verotustoimenpiteitä veronkorotuksineen jälkikäteen. Paliskunnan hallitus vastaa arvonnisäveroilmoitusten oikeellisuudesta. Vastuu on paliskunnalla, joten mahdolliset veroseuraamukset tulevat ensin paliskunnalle ja tämän jälkeen paliskunta perii ne osakkaalta. Paliskunta tuntee alueensa parhaiten ja tarkastaessaan poronomistajien laskelmia, paliskunnan tulee ohjata tekemään ne oikein. Samalla voidaan poistaa virheet. Paliskunnan hallituksen tulee kiinnittää erityisesti huomiota osakkaiden kuitteihin ja arvonnisäverolaskelmaan, siihen, mitkä kulut kuuluvat porotalouteen ja mitkä ovat esimerkiksi osakkaan henkilökohtaista elantomenoa. Myös osakkaiden porotalouden harjoittamisen lopetustilanteet ovat tärkeitä, onko porotalouden kalusto siirretty asianmukaisesti henkilökohtaiseen käyttöön.

3.5. Tulorekisteri vuodesta 2019 lähtien

Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta tulotiedoille. Se sisältää kattavat palkka-, eläke- ja etuustiedot jokaisesta tulonsaajasta erikseen. Työnantajat tai muut suorituksen maksajat ilmoittavat tiedot 1.1.2019 jälkeen maksetuista ansiotuloista tulorekisteriin viiden päivän kuluessa maksupäivästä. Muita suorituksen maksajia ovat esimerkiksi yhdistykset, säätiöt, yhtymät ja asunto-osakeyhtiöt.

Tulorekisteri korvaa palkkojen vuosi-ilmoitukset, jotka aiemmin annettiin verohallinnolle, työeläkelaitoksille, työttömyysvakuutusrahastolle ja työtapaturvavakuuttajille. Tiedot annetaan yhdellä ilmoituksella yhteen keskitettyyn rekisteriin eri viranomaisten tarpeita varten. Viimeiset palkkatietojen vuosi-ilmoitukset verohallinnolle, työeläkelaitoksille, työttömyysvakuutusrahastolle ja työtapaturvavakuutusyhtiöille annetaan vuodelta 2018.

Paliskunta maksaa hallinnon palkkoja 31.5.2019. Paliskunnan pitää ilmoittaa tulotiedot Tulorekisteriin viimeistään 5.6.2019. Paliskunnan kannattaa käyttää Verohallinnon palkka.fi -ohjelmaa palkkojen laskemiseen, koska ko. palvelussa voi valita, että palkkatiedot siirtyvät automaattisesti myös tulorekisteriin.

POROVEROTUKSEN PELI

Irrota tämä sivu ja siirry keskiaukeaman pelilaudalle.

SÄÄNNÖT

Peli aloitetaan lähtöruudusta. Jokaiselle pelaajalle esitetään vuorollaan kysymys.

Jos et tarvitse vaihtoehtoja ja vastaat oikein, saat liikkua kaksi ruutua eteenpäin.

Jos tarvitset vaihtoehdot ja vastaat oikein, saat liikkua yhden ruudun eteenpäin.

Jos kysymykseen vastaa väärin, joutuu jäämään ruutuun.

Kysymykseen saa vastata uudelleen omalla vuorollaan.

Pelaaja, joka vastaa ensimmäisenä oikein Maali-kysymykseen, on voittaja.

Kysymykset

Lähtö: Mikä on arvonlisäverotuksen verokanta elintarvikkeille, kuten poronlihalle?

- a) 10 %   b) 14 %   c) 24 %

Kysymys 1: Mikä on pääomatuloverotuksen veroprosentti 2 000 euron tulossa?

- a) 24 %   b) 30 %   c) 34 %

Kysymys 2: Matti on saanut ennakkoverot helmikuussa 2019. Voiko ennakkoveroja muuttaa toukokuussa 2019?

- a) Kyllä   b) Ei

Kysymys 3: Mikko on tehnyt paliskuntaan töitä. Verolinen korvaus on ollut 1 500 euroa. Mikon porotalouden verotettava tulo on 3 000 euroa. Miten Mikon porotalouden tulo jakaantuu ansio- ja pääomatuloon?

- a) Ansiotulo-osuus 1 500 euroa ja pääomatulo-osuus 1 500 euroa
b) Kokonaan ansiotulona
c) Kokonaan pääomatulona

Kysymys 4: Matti hakee Polura -avustusta ja saa moottorikelkan hankintaan investointitukea. Ilmoittaako Matti tuen verotukseen lomakkeella 2?

- a) Ei   b) Kyllä

Kysymys 5: Maija ajaa erotuksiin ja merkityksiin omalla henkilöautollaan. Miten tai missä Maija saa vähentää matkat?

- a) Omassa henkilökohtaisessa verotuksessaan
b) ALV-laskelmalla
c) Talkootyöpäiväkirjan kautta paliskunnan tuottoperusteissa

Kysymys 6: Kalle kirjoittaa laskun porotuotteiden myynnistä. Kokonaishinta on 250 euroa, joka sisältää arvonlisäveroa 14 %. Paljonko on arvonlisäveron määrä tai miten lasket sen?

- a) $14 : 100 \times 250 = 35$ euroa
b) $14 : 114 \times 250 = 30,70$ euroa

Kysymys 7: Juuso ostaa porokarjan ja ottaa siihen pankista lainaa. Voiko lainan korkokuluja vähentää verotuksessa? Jos voi, missä?

- a) Ei voi vähentää missään
b) Voi vähentää henkilökohtaisessa verotuksessa
c) Voi vähentää arvonlisäverolaskelmalla

Kysymys 8: Paljonko yksi talkoopäivä vähentää puhtaan tuoton laskelman yhteismäärää?

- a) 25 euroa   b) 26 euroa   c) 27 euroa

Kysymys 9: Mikä on vähimmäistuotto vuonna 2019?

- a) 2,10 €/lukuporo
b) 2,00 €/lukuporo
c) 1,90 €/lukuporo

Kysymys 10: Uula ostaa poroja ja aloittaa työt poromiehenä. Hän täyttää Y3-lomakkeen. Miksi hän täyttää ko. lomakkeen? Kerro kaksi syytä.

- a) Y-tunnuksen saamisen ja ennakkoperintärekisterin hakeutumisen takia
b) Y-tunnuksen saamisen ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin hakeutumisen takia
c) Ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin hakeutumisen takia

Kysymys 11: Poromies Lasse myy poron sarvia. Mikä on arvonlisäveron verokanta eli veroprosentti?

- a) 10 %   b) 14 %   c) 24 %

Kysymys 12: Pekka päättää lopettaa porotalouden harjoittamisen ja myy porot samaan paliskuntaan kuuluvalle Ristolle. Joutuuko Pekka maksamaan luovutusvoittoveroa porojen myynnistä? Jos joutuu, paljonko?

- a) Ei joudu
b) Kyllä, pääomatuloveroprosentin 30 % mukaan
c) Kyllä, ansiotuloveroprosentin mukaan

Kysymys 13: Liisa päättää lopettaa porotalouden harjoittamisen ja lahjoittaa porot pojalleen Villelle. Tuleeko Villelle tästä veroseuraamuksia?

- a) Ei
b) Kyllä, lahjavero
c) Kyllä, arvonlisävero

Kysymys 14: Minne poromies antaa porotalouden arvonlisäverolaskelman?

- a) Verohallintoon
b) Omaan paliskuntaan
c) Paliskuntain yhdistykseen

Kysymys 15: Minä vuonna porotalouteen tuli arvonlisävero?

- a) 1992   b) 1995   c) 2000

Kysymys 16: Koska on ennakkoverojen eräpäivä?

- a) Kuukauden 1. päivä
b) Kuukauden 23. päivä
c) Kuukauden viimeinen päivä

Kysymys 17: Minkä Y-lomakkeen poromies täyttää lopettaessaan porotalouden?

- a) Y3   b) Y4   c) Y6

Kysymys 18: Hannu viljelee heinää ja syöttää heinät omille poroilleen. Heinien arvo on 1 000 euroa. Hannu saa heinäviljelyyn maatalouden tukia. Mitä tuloja Hannu ilmoittaa maatalouden veroilmoituksella?

- a) Maatalouden tuet
b) Maatalouden tuet ja tulonlähdesiirtona heinät
c) Tulonlähdesiirtona heinät

Kysymys 19: Niilolla on MYEL-vakuutusmaksuja porotaloudesta. Niilolla on porotaloudesta sekä ansio- että pääomatuloa. Missä Niilo voi vähentää MYEL-vakuutusmaksut?

- a) Omassa porotalouden ALV-laskelmassa
b) Omassa henkilökohtaisessa verotuksessa
c) Ei voi vähentää missään

Kysymys 20: Pekka sairastuu ja palkkaa Yrjön tekemään porotalouden välttämättömiä töitä sairautensa aikana. Yrjölle maksetaan sijaisapukorvausta. Verotetaanko sijaisapukorvaukset? Jos verotetaan, missä ilmoitetaan?

- a) Ei veroteta, otetaan huomioon paliskunnan puhtaassa tuotossa
b) Verotetaan, ilmoitetaan henkilökohtaisessa verotuksessa
c) Verotetaan, ilmoitetaan poronomistajan ALV-laskelmalla

Lisäkysymys 21 tarvittaessa:

Liisa saa porotalouden eloporotukea. Verotetaanko tulo? Jos verotetaan, missä Liisa ilmoittaa tulon?

- a) Ei veroteta, mutta Liisan pitää ilmoittaa siitä paliskuntaansa
b) Verotetaan, Liisan pitää ilmoittaa henkilökohtaisessa verotuksessa
c) Verotetaan paliskunnan puhtaassa tuotossa, Liisan ei tarvitse sitä erikseen ilmoittaa

Maalikysymys: Saako kalastusreissun kuluja (harrastus) vähentää verotuksessa? Jos saa, missä?

- a) Ei saa vähentää
b) Saa vähentää porotalouden ALV-laskelmalla
c) Saa vähentää henkilökohtaisessa verotuksessa

Vastaukset:

Lähtö: b. 1. b. 2. a. 3. a. 4. a. 5. c. 6. b. 7. b. 8. c. 9. c.
10. a. 11. c. 12. a. 13. b. 14. b. 15. b. 16. b. 17. c. 18. b.
19. b. 20. b. 21. c. maali: a

Viranomaisen merkintöjä									

PERUSTAMISILMOITUS
Yksityinen elinkeinonharjoittaja,
maa- ja metsätalouden harjoittaja

Y3

Lomakkeella voit ilmoittautua tai hakeutua kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakkoperintärekisteriin ja työnantaja-rekisteriin.

Lähetä lomake osoitteeseen Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) - Verohallinto, Yritystietojärjestelmä, PL 2000, 00231 HELSINKI

Yrityksen nimi (annetut toiminimet rekisteröidään aila olevassa järjestyksessä)	
Toiminimi (varmistuu vasta, kun nimi on hyväksytty kaupparekisterissä)	
Toinen nimivaihtoehto	Kolmas nimivaihtoehto
Yritys ilmoittautuu (ilmoita tiedot Verohallinnolle sivulla 3–4)	
☐ Kaupparekisteriin (liitä mukaan kuitti käsittelymaksusta)	

Rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö kaupparekisteriin / kiirehtimispyyntö (ei koske osoite- ja yhteystietomuutoksia) Kaupparekisteri-ilmoitukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Poikkeuksia voidaan tehdä vain painavan syyn perusteella. Pyyntö huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.
☐ Merkitse rasti, jos kyseessä on rekisteröinnin ajankohtaa koskeva pyyntö. Huom. Perustele pyyntö erillisellä liitteellä.

Kotipaikka	
Kunta (Suomessa oleva)	Ulkomaisen yrityksen kotipaikka

Muut mahdolliset toiminimet (täytä tarvittaessa)	
Rinnakkaistoiminimet (toiminimen vieraskieliset käännökset)	
Aputoiminimi	Aputoiminimellä harjoitettava toiminta
Aputoiminimi	Aputoiminimellä harjoitettava toiminta

Henkilötiedot (täytä lisäksi henkilötietolomake)			
Nimi (sukunimi, etunimet)	Syntymäaika (pp.kk.vvvv)	Kieli	Kansalaisuus (jos ei Suomen)
Poromies Pekka	1.1.1970	☒ suomi ☐ ruotsi	

Julkiset yhteyshetiedot PRH ja Verohallinto (posti- tai käyntiosoitte on pakollinen)						
Postiosoite (katu tai tie)	Talon nro	Porras	Huoneiston nro	PL	Postinumero	Postitoimipaikka
Porotie	3				99200	Rovaniemi
Käyntiosoite (katu tai tie)	Talon nro	Porras	Huoneiston nro		Postinumero	Postitoimipaikka
Porotie	3				99200	Rovaniemi
Sähköposti	Puhelin	Kotisivun osoite				
pekka.poromies@gmail.com	040 123 4567					

Tilikausi			
	pp.kk.vvvv		pp.kk.vvvv
Toiminnan alkaminen		Ensimmäisen tilikauden päättymispäivä (enintään 18 kk)	

Seuraava tilikausi alkaa automaattisesti ensimmäisen tilikauden jälkeen ja kestää vuoden.

YTJ 10031

Y3

☐ Yritys jatkaa edeltävän yrityksen elinkeinotoimintaa tai liiketoimintaa (esim. ky:stä toiminimeksi), ks. täyttöohje. Täytä lisäksi henkilötietolomake.	
Edeltävän yrityksen nimi	Y-tunnus

Kaupparekisteriin ilmoitettava toimiala (kirjoita täydellinen toimiala)

Verohallintoon ilmoitettava päätoimiala (viisinumeroinen TOL 2008 -luokituksen mukainen koodi, lisätietoja koodista on Tilastokeskuksen sivulla)
0 1 4 9 2

YTJ 10032

Liitelomake Verohallinnolle
☐ 6206 Selvitys ulkomaisen liikkeen- ja ammatinharjoittajan toiminnasta Suomessa

Lisätietoja tästä ilmoituksesta antaa (esim. asiamies tai tilitoimisto)		
Henkilön ja yrityksen nimi		
Postiosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
Puhelin	Sähköposti	

Lisätietoja

Päiväys ja allekirjoitus		
Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	Puhelin
1.4.2019	Pekka Poromies	040 123 4567

Tietosuojaseloste: EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklan mukaiset tiedot lomakkeeseen liittyvistä rekistereistä saa osoitteesta ytf.fi sekä Patentti- ja rekisterihallituksesta ja Verohallinnosta.

Y3**VEROHALLINTOON ILMOITETTAVAT TIEDOT**

Vain Verohallintoon ilmoitettava postiosoite (jos eri kuin sivulla 1)						
Postiosoite (katu tai tie)	talonsrö	Porras	Huoneiston nro	PL	Postinumero	Postitoimipaikka

Ilmoittaudun arvonlisäverovelvolliseksi	alkaen (pp.kk.vvvv)	En katso olevani arvonlisäverovelvollinen (liitä mukaan selvitys perusteluista)	alkaen (pp.kk.vvvv)
☐ liiketoiminnasta ☐ ostoista tai omasta käytöstä ☐ EU-palvelumyynneistä ilmoituksenantovelvolliseksi ☐ alkutuotannosta ☐ taide-esineen myynnistä (AVL 79 c §)		Peruste sille, että en katso olevani arvonlisäverovelvollinen ☐ vähäinen liiketoiminta (AVL 3 §, 10 000 euroa) ☐ terveyden- ja sairaanhoitopalvelut (AVL 34 §) ☐ sosiaalihuolto (AVL 37 §) ☐ koulutuspalvelut (AVL 39 §) ☐ rahoitus- ja vakuutuspalvelut (AVL 41 § ja 44 §) ☐ esiintymispalkkio tai tekijänoikeuskorvaukset (AVL 45 §) ☐ kiinteistön luovutukset (AVL 27 §) ☐ muu veroton toiminta, mikä? _____	
Hakeudun arvonlisäverovelvolliseksi	alkaen (pp.kk.vvvv)		
☐ kiinteistön käyttöoikeuden luovuttajana (AVL 12 § ja 30 §, liitä mukaan kopio vuokrasopimuksesta tai muu selvitys vuokrattavasta kohteesta ja vuokralaisesta) ☐ vähäisestä liiketoiminnasta (AVL 3 §, 10 000 euroa) ☐ yhteisöhanke (AVL 26 f §) ☐ alkutuotannosta ☐ taide-esineen tekijänä (AVL 79 c §)			

YTJ 10033

☐ Merkitse rasti, jos puoliset harjoittavat toimintaa yhdessä	Puolison allekirjoitus ja nimen selvitys

Maa- ja metsätalouden harjoittaja Ilmoita tässä päivä, jos maa- tai metsätila on hankittu kaluvana vuonna. Liitä mukaan kopio saantokirjasta, esim. kauppakirjasta tai lahjakirjasta.	pp.kk.vvvv

Hakeudun ennakkoperintärekisteriin (EPL 25 §) (Rekisteriin merkitään aikaisintaan ilmoituksen saapumispäivästä alkaen)	alkaen (pp.kk.vvvv)
	1.4.2019
Ilmoittaudun säännöllisesti palkkoja maksavaksi työnantajaksi	alkaen (pp.kk.vvvv)

Y3

Oma-aloitteisten verojen verokausi
 Jos yrityksen liikevaihto on enintään 100 000 euroa kalenterivuodessa, voi arvonlisäveron ilmoittaa ja maksaa neljännesvuoden jaksoissa. Ennakkonpidätykset, työnantajan sosiaaliturvamaksun ja lähdeverot voi tällöin maksaa neljännesvuoden jaksoissa. Jos liikevaihto on enintään 30 000 euroa, arvonlisäveron voi ilmoittaa ja maksaa kalenterivuosittain ja muut verot voi maksaa neljännesvuosittain. Tiedot työnantajasuorituksista on ilmoitettava tulorekisteriin aina 5 päivän kuluessa palkanmaksupäivästä. Liikevaihtoon lasketaan myös yrityksen ulkomainen liikevaihto.

☐ Kalenterivuoden liikevaihto on enintään 30 000 euroa	☐ Kalenterivuoden liikevaihto on 30 001–100 000 euroa
☐ Kalenterivuoden liikevaihto on yli 100 000 euroa	
Haluttu verokausi arvonlisäverotuksessa	Haluttu verokausi työnantajasuorituksissa
☐ vuosi	☐ neljännesvuosi
☐ neljännesvuosi	☐ kuukausi
☐ kuukausi	

Olen alkutuottaja tai taide-esineen tekijä ja arvonlisäveron verokausi on normaalisti vuosi.

Haluan, että arvonlisäveron verokausi on neljännesvuosi kuukausi

Verohallinto päättää verokauden pituuden ja lähettää siitä kirjallisen ilmoituksen.

Kirjanpidon muoto yhdenkertainen kahdenkertainen

Ennakkoveroa koskevat tiedot

☐ Haen ennakkoveroa sähköisesti (vero.fi/verokortti)			
	eurot		euroa
Ensimmäisen tilikauden arvioitu liikevaihto		Ensimmäisen tilikauden arvioitu tulos	

Lisätietoja

Hakeudun rekisteriin Otsamon paliskunnan osakkaana.

YTJ 10034